

Läkartidningen

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm

Besök: Östermalmsgatan 40

Telefon: 08-790 33 00

Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)

E-post:

redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk chefredaktör

Josef Milerad 08-790 34 31

Redaktionschef

Karin Bergqvist 08-790 34 91

Marknads- och annonschef

Pia Gelhaar 08-790 35 47

Medicinska redaktörer

Jon Ahlberg, docent (kirurgi)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent
(psykiatri)

Mats Eliasson, docent (klinisk vetenskap)
Barbro Fridén, med dr (obstetrik
och gynekologi)

Anders Håkansson, professor
(allmänmedicin)

Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)
Jan Östergren, docent (internmedicin)

Sekretariat

Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11

Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi

Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion

Christina Kjellberg (produktionsansvarig
redaktör) 08-790 34 82

Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72

Mats Kardell (IT) 08-790 33 38

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion

Tom Ahlgren (patientsäkerhet)
08-790 35 26

Gun Berefelt (kultur) 08-790 34 80

Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81

Doris Francki (redigering) 08-790 34 67

Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10

Sara Holmve (redigering, reporter)
08-790 34 63

Jarl Holmén (medicinsk terminologi,
korrektur) 08-790 34 64

Carin Jacobsson (meddelanden, redigering)
08-790 34 78

Uno Käärk (ledare, debatt) 08-790 34 87

Jan Lind (debatt) 08-790 34 84

Elisabet Ohlin (reporter)
08-790 34 97

Eve Westlin (korrektur) 08-790 34 70

Birgit Wilhelmson (redigering)
08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

08-790 34 94

LEDARE

2115 Se över hela ansvarssystemet!
Catarina Andersson Forsman

2112 Forskningsfusk – lättare upptäcka
än åtgärda *Josef Milerad*

LT DEBATT

2116 Nya Lex Maria kan leda till fler
självmord via massmedial suicidal
smitta *Herman Holm*

AKTUELLT

2118 Sudbøs forskning full av lögn och
falska data *Elisabet Ohlin*

2123 **LT I ALMEDALEN** Förbundet föreslår
åtgärder för att öka antalet disputerade
läkare *Sara Gunnarsdotter*

2124 Ny modell för primärvård föreslås
av åtta Saco-förbund *Sara Gunnarsdotter*

2125 Utökad förskrivningsrätt lockar
inte läkare *Sara Gunnarsdotter*

MEDICINSK KOMMENTAR

2126 Reperfusion vid akut ST-höjnings-
infarkt. Fibrinolys före planerad PCI
försämrar resultaten! *Peter Eriksson*

NYA RÖN

2128 Norrbottensk ärftlig smärtökän-
slighet beror på nyfunnen mutation
Jan Minde

Absorptionen av tyroxin kräver sur
miljö *Mikael Lehtihet*

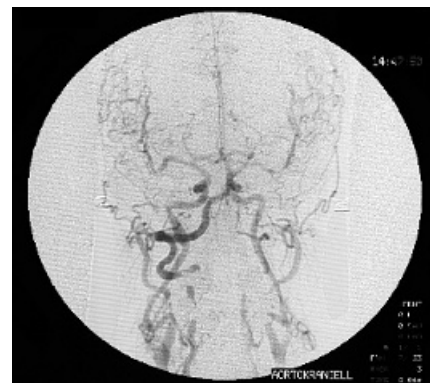
Herceptin bra vid tidig bröstcancer
Anders Hansen

2129 Manipulation av kotpelaren av
osäkert värde vid smärta *Hans Isaksson*

Högt BMI förvärrar refluxsjukdom
Anders Hansen

Luftföroreningar och manligt kön ökar
risken för astma och allergi *Erik Melén*

2130 Yra patienter i primärvården –
behandlingsråd *Eva Ekvall Hansson*

FALLBESKRIVNING Cerebral angiografi är nödvändig för hjärndödsdiagnostik vid processer i bakre skallgropen. Klinisk undersökning räcker inte. Sidan 2146

Risk för obstetriska komplikationer hos
könsstympade kvinnor *Anders Hansen*

KLINIK OCH VETENSKAP

2131 Bensodiazepinbehandling inom
kriminalvårdsmedicin. Noggrann kon-
troll och starka indikationer krävs
*Orsolya Hoffmann, Lennart Mossberg, Lennart
Heine*

2135 Demenssjukdomar – en systema-
tisk litteraturoversikt. SBUs samman-
fattning och slutsatser *Olof Edhag, Anders
Norlund*

2140 Nya rutiner för provtransport
ökar patientsäkerheten *Lena Norlund,
Gunilla Rinzén-Rafstedt, Mery Albér*

2143 Kärllikurgi äntligen egen grenspe-
cialitet. Strukturförändringar väntar nu
för att centralisera och effektivisera vår-
den *David Bergqvist, Martin Björck*

2146 Cerebral angiografi nödvändig för
hjärndödsdiagnostik vid process i bakre
skallgropen. Enbart klinisk under-
sökning kan vilseleda undersökaren
*Jonathan Nordblom, Lars Herrman, Bo-
Michael Bellander*

2149 Världens satsning på global hälsa
blev mycket ord och lite handling *Lars
Werkö*

I stort sett allt som den norske cancerfors-
karen Jon Sudbø har skrivit om sin forskning
har varit lögn. Det framkom vid en presskon-
ferens då granskningsrapporten presentera-
des av bland andra Anders Ekbom. **Sidan 2118**

Bilden: Anders Ekbom intervjuas på presskonferensen i Oslo. Foto: Cornelius Poppe/Scanpix

PATIENTSÄKERHET

2152 Oenig ansvarsnämnd anmäler läkare för att ha vållat en patients död. De två läkarna i nämnden vill i stället ge kollegan en disciplinpåföljd

2153 Hälseneruptur kunde omgående ha bekräftats med Thompsons test

DEBATT OCH BREV

2154 Klamydia ökar och nuvarande strategi måste ifrågasättas *Staffan Sylvan, Brith Christenson*

2155 Vi behöver en bättre klamydiastrategi *Björn Herrmann*

2156 Replik: Hur förklara att positiva klamydiaprov ökar när komplikationerna minskar? *Per-Anders Mårdh*

2158 Samling kring klamydiaproblematiken: Test och smittspårning nödvändigt – ändrat sexualbeteende krävs också! *Carin Anagrius, Per-Anders Mjörnberg*

2159 Ingen ökning av ektopiska graviditeter bland tonåringar *Karin Edgardh, Björn Herrmann, Lena Marions*

2160 Replik: Ökning av ektopiska graviditeter kan ha många orsaker *Per-Anders Mårdh*

2161 Fattig och sjukskriven *Jonas Sjögren*

2162 Dubbelmoral om sjukskrivningar

på Dagens Nyheters ledarsida *Christina Spjut*

2163 Tidningen Apotekets svar om RLS kontrasterar mot Boehringer Ingelheims tystnad *Bengt Järhult*

2164 Utrusta polisen med defibrillatorer *Ardavan Khoshnood*

Ett ovanligt fall *Larserik Blixt*

Flödesmotståndet ökar 16 gånger om radien halveras *Dick Delbro*

KULTUR

2165 Heliga Orlans reinkarnation – kirurgi som konstverk *Jennie Fahström*

2168 MEDDELANDE OCH KRYSS

2170 LEDIGA TJÄNSTER

2172 PLATS- OCH EFTERTEXTANNONSER

Nästa nummer
Nr 30–31 kommer ut den 26 juli

Artiklar märkta med r-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

PÅPEKANDE

Påpekande rörande artikeln Sudbø J. DNA-ploidianalyse – en möjlighet till tidlig identifikation av patienter med risiko för oral cancer. Läkartidningen 2001;98:4980-4.

Den norske cancerforskaren Jon Sudbø har i en rad internationellt uppmärksammade artiklar beskrivit vilka cellförändringar i munhålan som kan utvecklas till invasiv cancer.

Jon Sudbøs forskningsdata har efter misstankar om oegentligheter granskats av en oberoende granskningskommission. Kommissionen, tillsatt av Rikshospitalet i Oslo, riktar så allvarlig kritik mot Sudbø att hans resultat kan ogiltigförklaras och flertalet arbeten därmed dras tillbaka. Detta gäller även artikeln i Läkartidningen, som i allt väsentligt bygger på ett arbete ursprungligen publicerat i *New England Journal of Medicine* (2001; 344:1270-8).

Enligt internationell praxis bör ett återkallande begäras av författaren eller vederbörandes forskningsinstitution. Läkartidningen inväntar Rikshospitalets ställningstagande i frågan.

Josef Milerad
medicinsk chefredaktör
Läkartidningen

Forskningsfusk – lättare upptäcka än åtgärda

A vslöjanden om manipulerad forskning får stor publicitet i medier och åtföljs av de obligatoriska kraven på fler kontrollinstanser. Men vad händer med felaktiga artiklar när granskningen är klar och publiciteten lagt sig? Inte mycket, visar en aktuell rapport i *Science* (2006;312:38-43).

Forskare som tillrättalägger data är oftast mycket produktiva. De som fällt för några felaktiga studier kan ha skrivit flera hundra arbeten som också måste granskas. Bara det kan sysselsätta en expertgrupp under flera år – i den mån villiga granskare och ekonomiska medel för uppdraget går att hitta. Därefter återstår problemet att få tidskrifterna att dra tillbaka de tvivelaktiga publikationerna. Det gör man ogärna om inte författarna eller deras forskningsinstitution begär det explicit. En tidskrift kan bli färd i en civilrättslig process om man drar tillbaka ett arbete utan juridiskt bindande bevis – ett problem som de flesta redaktörer ogärna utsätter sig för.

Fallet med den tyske onkologen Friedhelm

Herrmann är ett belysande exempel. Herrmann var författare till 347 arbeten, varav 94 ansågs innehålla förfalskade eller suspekta data. Av dessa blev 19 slutligen återkallade. Med tanke på utfallet och på att undersökning tog tre år var det ett slöseri med tid, enligt kommitténs ordförande professor Ulf Rapp.

S å det allvarligaste problemet med forskningsfusk, att felaktiga eller förfalskade arbeten fortsätter att användas i den vetenskapliga litteraturen, har egentligen fått minst uppmärksamhet och resurser, enligt *Science*. Att hitta fuskarna tycks lättare än att stoppa felaktiga artiklar. I fallet Herrmann har 17 av de 19 tillbakadragna artiklarna fortsatt att citeras flitigt. Tillbakadragandet tycks inte ha fått tillräcklig uppmärksamhet.

Se även artiklarna på sidan 2118 i detta nummer samt »Påpekande« uppe till höger på denna sida.

»I fallet Herrmann har 17 av de 19 tillbakadragna artiklarna fortsatt att citeras flitigt.«

Josef Milerad
medicinsk chefredaktör
josef.milerad@lakartidningen.se